

ע"פ 4345/18 - חמודא אבו עמאר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4345/18

לפני:
כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערער: חמודא אבו עמאר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד
מיום 26.4.2018 בת"פ 41855-07-16 שניתן על ידי
כבוד השופטת דנה מרשק מרום

תאריך הישיבה: כ"ט בחשון תשע"ט (7.11.18)

בשם המערער: עו"ד עבד אבו עאמר

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר
בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ע' גרוסקופף:

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד, מיום 26.4.2018 בת"פ 41855-07-16 שניתן על ידי כבוד השופטת דנה מרשק מרום. המערער הודה בעובדות כתב אישום מתוקן שגובש במהלך גישור שיפוטי, והורשע בעבירות של נשיאת נשק ותחמושת לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ובנהיגה בקלות ראש לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה"). בגין ביצוע עבירות אלה נגזרו עליו 20 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו), 12 חודשי מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 18 חודשים מיום שחרורו וכן קנס על סך 5000 ש"ח, או 50 ימי מאסר תמורתו. הערעור שלפנינו נסוב על חומרת העונש.

עובדות המקרה לפי כתב האישום המתוקן

1. ביום 16.7.16, מצא המערער נשק מאולתר מסוג "קרל גוסטב", טעון במחסנית מלאה בעשרה כדורים תואמים. באותו היום, זמן קצר לאחר מכן, נשא הנאשם את הנשק הטעון והובילו בתא הכפפות ברכבו בעיר לוד, כאשר הוא נוהג את רכבו במהירות ובחוסר זהירות. שני שוטרים אשר הבחינו בנהיגת הנאשם, כרזו לו לעצור את רכבו בצד הדרך, ובנסיבות אלה נתפס הנשק הטעון בתא הכפפות.

תסקירי שירות המבחן

2. המערער, שהיה בן 20 בעת המעשה, נשלח לקבלת תסקיר שירות המבחן כמתחייב מגילו הצעיר. ממצאי התסקיר מיום 7.9.2017 העלו כי מדובר ברווק צעיר המתגורר עם משפחתו ברמלה, והוא נעדר עבר פלילי. המערער השתלב בשוק העבודה לאחר שסיים 10 שנות לימוד, והוא עובד עם אחיו בעסק משפחתי בתחום עבודות העפר, כמפעיל טרקטור. המערער מסר כי הוא מקיים קשר קרוב עם הוריו ואחיו, וכי גדל במשפחה נורמטיבית. בתסקיר צוין כי מדובר בגבר בעל קווי אישיות בלתי בשלים והתנהגות מוחצנת ופורצת גבולות. הוא שולב בתהליך טיפולי קבוצתי, שיתף פעולה, התמיד להגיע למפגשים והתייחס באופן ראשוני לעובדה כי טרם מעצרו נהג להתרועע עם חברה שולית. שירות המבחן התרשם כי התנהלותו השולית קשורה לגילו הצעיר. אשר לעבירות בהן הואשם, בעת ביצוע התסקיר הודה המערער כי נשא את הנשק ונהג בקלות ראש. המערער תיאר כי מצא את הנשק בסמוך למקום מגוריו, לקח אותו, החביאו בתא הכפפות, ואז שכח ממנו. המערער שלל מעורבות פלילית או עיסוק בנשק, ולדבריו, הוא מבין כי מדובר בעבירות חמורות. ניסיונות להבין את הרקע לביצוע העבירות, לא צלחו. עוד העריך שירות המבחן כי המערער מתקשה לעמוד בלחצים חברתיים, ובנוסף, מתקשה לבחון באופן מעמיק וביקורתי את התנהגותו ואינו מצליח להתייחס לנסיבות ביצוע העבירה. לגבי סיכויי השיקום, התחשב שירות המבחן בהיעדרו של עבר פלילי ובתפקודו היציב של המערער בתחום התעסוקתי. לבסוף, העריך שירות המבחן כי אין תועלת בהמשך קשר טיפולי, ולכן לא ניתנה המלצה שיקומית בעניינו. עוד צוין כי יש להטיל ענישה קונקרטית על המערער.

3. לבקשת ההגנה, נשלח המערער לקבלת תסקיר משלים שהוגש לתיק בית המשפט בסוף דצמבר 2017. תסקיר זה העלה כי המערער מתמיד בעבודתו, וטרוד מהעונש הצפוי לו. המערער קיבל אחריות על ביצוע העבירה, והצליח להתייחס באופן ראשוני לבעייתיות שבהתנהלותו בעת ביצוע העבירה. הנאשם הביע נכונות ראשונית ורצון להשתלב בטיפול קבוצתי במסגרת שירות המבחן, והומלץ בתסקיר לשקול בחיוב את האפיק השיקומי ולדחות את הדין.

בעניינו של המערער לתקופה של 3 חודשים.

4. הדיון אכן נדחה, ותסקיר משלים התקבל ביום 19.3.2018. בתסקיר צוין כי בתקופת הדחייה השתלב המערער בקבוצה לצעירים, הגיע למפגשים הקבוצתיים ברציפות ולקח בהם חלק פעיל. להתרשמות שירות המבחן, טיפול קבוצתי עשוי לחזק אצל הנאשם התנהגות בוגרת ואחראית. עוד צוין כי המערער הביע חרטה על מעשיו, וניכר כי ההליך המשפטי מהווה עבורו גורם מרתיע ומנוף לשינוי ראשוני. שירות המבחן ציין כי יתכן ובמקרה זה קיים מקום לענישה שיקומית, במיוחד לנוכח ההערכה כי הנאשם טרם גיבש מאפיינים עברייניים מובהקים. בסיום התסקיר, שירות המבחן הגיש המלצה לצו מבחן למשך שנה וחצי, לצד הטלת מאסר שיוכל לרצות בעבודות שירות.

הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי

5. ביום 21.6.2017 הגיעו הצדדים להסדר טיעון, ניתנה הכרעת הדין בעניינו של המערער, והוא הורשע בעבירות נשיאת נשק ותחמושת לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, ובנהיגה בקלות ראש לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה.

6. ביום 26.4.2018 גזר בית המשפט קמא את דינו של המערער. בגזר דינו התייחס בית המשפט קמא לפגיעת המערער בשלום הציבור ובטחונו, וכן התייחס לכך שעבירות הנשק הפכו לתופעה עבריינית מדאיגה ול"מכת איזור". בנוסף, הדגיש בית המשפט קמא כי המערער החזיק ברכבו כלי התקפי טעון, המצוי במעלה סולם החומרה במובן של פוטנציאל הסיכון הטמון בו. עוד ציין בית המשפט קמא כי מדיניותו של בית משפט זה קוראת להחמרה בענישה של כל המעורבים בפעילות פלילית בנשק, אם כי בהדרגה. לבסוף, קבע בית המשפט קמא כי מתחם העונש יעמוד על 20 עד 48 חודשי מאסר.

7. בית המשפט קמא ציין בגזר דינו כי המערער נעדר עבר פלילי, לקח אחריות על מעשיו בפני בית המשפט וחסך בזמן שיפוטי, אולם, הרקע לביצוע העבירות לוט בערפל עד היום. הנאשם הוא אדם צעיר אשר מוכיח יציבות תעסוקתית ושיתוף פעולה עם שירות המבחן. עוד ציין בית המשפט קמא כי הנאשם חושש משליחתו אל מאחורי סורג וברית, שכן ברור לו כי תהיה לכך השלכה על משפחתו ועל חייו כאדם צעיר. לבסוף, קבע בית המשפט קמא כי יש להעמיד את עונש המאסר בפועל ברף התחתון של מתחם הענישה, דהיינו 20 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה בפועל לתקופה ממשית וקנס, הכל כמפורט בפתיח פסק דין זה.

הערעור

8. המערער טוען כי העונש שהוטל עליו חמור ביותר וחורג ממתחמי הענישה המקובלים בעבירות מסוג זה. עוד טוען המערער כי שגה בית המשפט קמא בכך שגזר עליו עונש מאסר בפועל, ולא קיבל את המלצות שירות המבחן ללא כל נימוק המצדיק זאת. כן טוען המערער כי טעה בית המשפט שלא התחשב בכך שהוא צעיר ונעדר עבר פלילי, אשר שליחתו למאסר עשויה לדרדרו. יתר על כן, טוען המערער כי בית המשפט קמא לא התחשב בהליך הטיפול הארוך שעבר, בשיתוף הפעולה עם שירות המבחן ובכך שהודה בהזדמנות הראשונה ונטל אחריות על מעשיו.

9. עבירת נשיאת הנשק בה הורשע המערער היא עבירה חמורה, ורמת הענישה שראוי לקבוע בגינה צריכה להיות מחמירה. עמד על כך בית משפט זה בציטוט:

נוכח היקפן המתרחב של עבירות המבוצעות בנשק בכלל וסחר בנשק בפרט, וזמיונותו המדאיגה של נשק בלתי חוקי במחוזותינו, התעורר הצורך להחמיר בעונשי המאסר המוטלים בעבירות אלה. אכן, "התגלגלותם" של כלי נשק מיד ליד ללא פיקוח עלול להוביל להגעתם בדרך לא דרך לגורמים פליליים ועוינים. אין לדעת מה יעלה בגורלם של כלי נשק אלה ולאילו תוצאות הרסניות יובילו – בסכסוך ברחוב, בקטטה בין ניצים ואף בתוך המשפחה פנימה. הסכנה הנשקפת לציבור כתוצאה מעבירות אלה, לצד המימדים שאליהם הגיעו, מחייבים לתת ביטוי הולם וכבד משקל להגנה על הערך החברתי שנפגע כתוצאה מפעילות עבריינית זאת, הגנה על שלום הציבור מפני פגיעות בגוף או בנפש, ולהחמיר את עונשי המאסר המוטלים בגין פעילות עבריינית זאת, בהדרגה (ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 12 לפסק דינה של השופטת עדנה ארבל (5.6.2013)).

לפיכך, איננו סבורים כי יש מקום להתערב במתחם הענישה שקבע בית המשפט קמא, אשר רצפתו (20 חודשי מאסר) תואמת בקירוב את שנפסק על ידי בית משפט זה בעבירות מהסוג בו עסקינו, ביחס לנאשמים המצויים ברף התחתון של המתחם. כך למשל, בע"פ 2892/13 עודתאללה נ' מדינת ישראל (29.9.2013) (אותו הזכיר גם בית המשפט קמא), דובר במערער שהוא צעיר נורמטיבי. הצעיר נהג ברכבו כשהוא מוביל אקדח עם מחסנית ריקה תחת מושב הרכב. כשהבחין בחסימה משטרתית, סטה מנתיבו ועצר את רכבו. השוטרים הגיעו אל הרכב ומצאו את האקדח. המערער לא הציג הסבר לפשר החזקת הנשק, ונגזר עליו עונש של 21 חודשי מאסר בפועל; בע"פ 4329/10 פלוני נ' מדינת ישראל (25.10.10), נמצא המערער, מחזיק באקדח טעון במצב נצור בעת נהיגתו ברכב. המערער היה באותה עת סטודנט, נעדר עבר פלילי. במקרה זה נגזרו עליו 20 חודשי מאסר. בע"פ 9702/16 אבו אלוליאיה נ' מדינת ישראל (13.9.2017), הבחין המערער בעת נהיגתו בתיק שהושלך מרכב נוסע. בעקבות סקרנותו, שב המערער אל המקום ואיתר את התיק, בו מצא כלי נשק ושמר אותם בחזקתו למשך חצי שנה. במקרה זה אושר (ברוב דעות) עונש של 18 חודשי מאסר בפועל.

10. ועדיין, בהתחשב בנסיבותיו האישיות של המערער, בהליך הטיפול שערב ובסיכויי השיקום המובאים בתסקירי שירות המבחן, סברנו כי יש מקום להקלה מסוימת עמו, וזאת אף תוך חריגה מסוימת מהרף התחתון של מתחם הענישה שקבע בית המשפט קמא. כידוע, סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש משיקולי שיקום, כאשר "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". שיקולים שונים שיוכל בית המשפט לשקול בבואו לבחון האם מתקיים "סיכוי של ממש" לשיקום, הם בין היתר המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, פסקאות 19-25 לפסק דינה של השופטת דפנה ברק-ארז (18.4.2018)).

11. במקרה דנן, לאחר שמיעת הצדדים ועיון בחומרים הנלווים, סברנו כי יש לקבל את הערעור ולהקל קמעה בעונש המערער. זאת במיוחד נוכח תסקירי שירות המבחן העדכניים שהונחו לפנינו המעידים על סיכויי שיקומו ועל

השתלבותו בהליך טיפולי, ובשים לב לגילו הצעיר ולהעדר כל עבר פלילי.

12. סוף דבר: הערעור מתקבל במובן זה שעונש המאסר בפועל שהושת על המערער יופחת ל-17 חודשי מאסר בפועל. הימים שבהם שהה המערער במעצר מאחורי סורג ובריח ינוכו מהעונש שנקבע. שאר רכיבי העונש יישארו בעינם.

ניתן היום, כ"א' בכסלו התשע"ט (29.11.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה
